

Beszámoló

2024-ben a Communitas Alapítvány jóvoltából részesültem az Alkotói Ösztöndíjban irodalom kategóriában. A pályázatom a debütregényem befejezését célozta meg, és pontosan ez volt az a projekt, amelyikkel az elmúlt egy év során az ösztöndíjnak köszönhetően lehetőségem volt rendszeresen és eredményesen foglalkozni. A pályázás idején a regény mennyiségileg kb. 50%-ban volt készen, és a pályázatban megfogalmazott célom az volt, hogy az ösztöndíjas időszak alatt minél közelebb kerüljek a végleges kéziratához. Az írói pályám elején rövidprózákat írtam, ezért ez a regényírás egyben tanulási folyamat is volt, az ösztöndíjnak köszönhetően pedig erre a folyamatra rendszeresen és zavartalanul tudtam időt szánni. A beszámoló megírásakor és az ösztöndíjas időszak végén abban az örömben van részem, hogy ennek a tartalmas és alkotói szempontból rendkívül sokrétű folyamatnak majdnem a végén járok. Bár még nem zártam le a szöveget, az elmúlt egy év alatt jelentőset haladtam és nemcsak a karakterszámot illetően, hanem a regény struktúrája, nyelvezete és bonyolultsága tekintetében is. Ez a támogatás segített abban, hogy ne féljek visszatérni fejezetekhez, újra- vagy továbbírni részeket, fejleszteni karaktereket, mélyíteni történetszálakat és viszonyokat. Segített abban, hogy ne akarjam túl gyorsan lezárni a munkát, hogy merjek időt tölteni azzal az egyszerre furcsa és hihetetlenül jó folyamattal, ami a regényírás. Mind a szerkesztővel való közös munka, mind pedig az Alkotói Ösztöndíj hozzájárult ahhoz, hogy az elmúlt egy évet úgy éljem meg, mintha legalábbis beiratkoztam volna egy regényírói iskolába. Így boldogan jelenthetem, hogy magán a tulajdonképpeni munkán túl valami olyan tudást és tapasztalatot is szereztem, amit a jövőben még sokféleképpen fogok tudni felhasználni. A projekt sikerességét jelzi az is, hogy belátható időn belül ez a regény napvilágot fog látni.

A regényírást egyrészt egy rendkívül magányos és ezért szorongásokkal teli folyamatnak éltem meg, másrészt egy borzasztóan inspiráló és üdítő alkotói folyamatnak. Míg számos más műfaj esetében egy ilyen egyéves időszak alatt már láthatóvá tud válni az „eredmény”, a regényírás egy sokkal több időt igénylő folyamat, de legalábbis nálam mindenképpen az. Ehhez bizonyára hozzátartozik az is, hogy most csináltam először ilyet, és ezért csinálás közben tanulok, de az időigényesség betudható magának a műfajnak is. A mai világ ráadásul nagyon a vizibilitásra, az önmagunk állandó performálására van beállítva, és ez sajnos kihat az alkotókra is, bármilyen művészeti ágban tevékenykedjenek. Én mindig is egy relatíve lassan dolgozó, a projektjeimet hosszasan érlelő alkotó voltam, és emiatt rengeteg

fursztrációt okozott az, amikor nem tettem állandóan láthatóvá magam valamilyen projekttel, mert azt éreztem, hogy „passzív” vagyok vagy „irreleváns” válok. Ez a folyamat megtanított szembenézni ezzel a félelemmel: már több mint egy éve állandó alkotói lázban égek, talán kreatívabb vagyok, mint valaha, kifejlesztettem az alkotói praxisom, lettek rutinjaim és módszereim, van kontrollom a saját pályám alakulása felett, szert tettem tudatosságra. Mindezek jelenleg kívülről talán egyáltalán nem láthatók. Viszont ezek nélkül szerintem nem lehet regényt írni, ahogy nem lehet hosszútávon megmaradni a művészeti pályán sem. Mind a megfelelő mentorálás vagy oktatás, mind pedig az alkotói ösztöndíjaknak hatalmas szerepe és felelőssége van abban, hogy egy pálya ilyen fejlettségi és tudatossági szintre tudjon lépni. Az Alkotói Ösztöndíj jótékonyan járult hozzá az ezirányú fejlődésemhez, és ezért rendkívül hálás vagyok.

Adorjáni Panna:

Körbe (munkacím)

5. fejezet (2006) (részlet)

Mirjam nagyon jól hallotta, hogy mikor lépett be az 54-es zongorás terembe Dani. Kicsit olyan érzése volt, mintha csak egy lepel választaná el őket, a zárkák közötti falak mintha nem lettek volna nagyon vastagok. Ezért ez az első alkalom elég idegölő volt a számára, alig bírt a gyakorlásra koncentrálni, és nem azon kattogni, hogy vajon mit csinál Dani a másik teremben, és hát gondolta, hogy ha ő ilyen jól hallotta, ahogy Dani fűjt, akkor valószínűleg Dani is hallotta, ahogy Miri húzta, és amikor a lány hallotta a fiú lépteit, akkor valószínűleg a fiú is hallotta az övéit, azt, ahogy fel-alá járkált, ahogy a fülét a hegedű testére hajtotta, hogy még jobban hallja, hogy tiszta-e a hang, és ha a lány hallotta a fiú matatását, azt, amikor megállt a gyakorlásban, akkor biztos, hogy a fiú is hallotta azt, amikor a lány hagyta abba, és amikor elkezdte a kottáit pakolni. És Mirjam hallani vélte Dani minden mozdulatát, azt, ahogy megköszörülte a torkát, ahogy áthúzta a hangszer testén a rongyot, hogy kitörölje belőle a párát, és egyszeriben az lett az érzése, hogy mindent tud róla, a legmélyebb titkait is, ahogy bizonyára Dani is nagyon jól felfogta, hogy mi megy neki nehezen, például hogy újra kell tanulnia nulláról a vibrátót. Mirjam a falhoz nyomta a hegedű fejét, és kényelmes terpeszt vett fel, lassan haladt első fekvésben az első ujjtól a negyedikig és vissza, metronómmal gyakorolta a vibrátót, miközben Dani bár negyedórával később kezdte el a gyakorlást, már az etüdnél tartott. És Miri a frekvenciák lelassított pulzálása közben hallotta, hogy Dani kibaszott tehetséges és hogy nagyon szép a hangszíne, miközben ő még mindig a vibrátóval nyavalyáskodott, mert ha az

etűdre gondolt, egyből gyomoridege lett, mert tudta, hogy ki fog esni a kezéből a vonó a második sor végére, a kurva spiccato! Szóval Mirjam úgy érezte, hogy Dani megismerte a legmélyebb titkait is, hogy minden fals hangot hallott, minden megtorpanást, és hogy hallotta a frusztrációt, amikor ikszedik nekifutásra sem jött össze a futam, szóval úgy érezte, hogy meztelen Dani előtt, teljesen meztelen, és hogy nincs ennél mélyebb, hiszen ennél nem lehet, ennél, hogy mellette gyakorolt mindaddig, ameddig fel nem adta, ennél, hogy mellette gyakorolt a fiú mindaddig, ameddig le nem járt a másfél óra, és a másfél óra végére Dani kigyakorolta nemcsak az etűdöt, hanem lenyomta da capo al fine Weber első klarinétversenyének harmadik tételét is, csak hogy az ujjában maradjon.

Ahogy közeledett az a bizonyos megbeszélte szünet, vagyis az a bizonyos pillanat, amikor Dani bekopog hozzá, Mirjam elkezdett nagyon izgulni, és bár szeretett volna gyakorolni, hiszen azért vannak itt, nem pasizni!, nagyon tartott attól, hogy Dani véletlenül pont akkor fog bejönni, amikor hegedül, úgyhogy úgy döntött, hogy az utolsó negyed órában nem gyakorol, hanem inkább csak újraírja az ujjrendet a Kreutzer-etűdben. A zongorára tette a fénymásolt kottát azzal a gondolattal, hogy most egy nagyon fontos dolgot csinál, de hiába érkezett el a másfél óra vége, Dani még mindig fűjt a másik teremben, úgyhogy Mirjam újra átnézte az ujjrendet, a hegedű testét a hasához szorítva, a jobb kézzel a húrokat pöcögtetve, de közben igazából egy B tervet próbált kieszelni arról, hogy hogyan fog kimenni a mosdóba és remélhetőleg véletlenül összefutni Danival, aki egyébként teljesen érthető módon bizonyára elfeledkezett róla. De akkor hirtelen és végre benyitott Dani, csak úgy, mindenféle kopogtatás nélkül, és azt mondta, hogy kicsi, jöhet egy cigi?, így, teljesen egyszerűen, és Mirjamnak egyből feltűnt, hogy nem kérdezett rá a gyakorlásra. Vajon azért nem kérdez rá, mert pontosan tudja, hogy mi a helyzet, mert nagyon jól hallotta, hogy milyen nehezen megy? Vajon azért nem mondott semmit, mert nem érdekli, mert én csak csajként érdeklém, már ha egyáltalán érdeklém bárhogyan is? Lehet, hogy csak udvariasságból kopogtatott be, mert egymásba ütköztünk a folyosón, hiszen egyértelmű, hogy belőlem nem lehet zenész, hogy nem vagyok elég jó, nem járok versenyekre, szétizgulom a vizsgákat, a produkciókat, a második hegedűben játszom a zenekarban is, nem baj, nem baj, de attól még lehetek jófej, attól még tetszhetem neki, attól még, attól még...

Dani benyitott az 55-ös zongorás terembe, és az orrát gyanta- és hegedűszag meg a lány olcsó, de kellemesen fűszeres parfümjének az illata csapta meg. Becsukta maga mögött az ajtót, és szemügyre vette Mirit, aki kezében a hegedűjével a zongorára helyezett kottát vizslatta. A lány nyakán ott fénylett a hegedű nyoma, az ujjai forróknak tűntek, az arca ki volt pirulva a gyakorlástól. Mint ahogy atlétikaedzés után, Dani megfigyelte, hogy gyakorlás után is egyszerre friss és fáradt, bemelegített és megtornáztatott az emberek teste. Dani szeme Mire

nyakára vándorolt, nézte a bőrön a hegedű által hagyott sebet, egy szilva nagyságú pirosas foltot, majd az egészen a mellkasáig futó halványabb, rózsaszínes ábrát. Nézte a lány ujjait meg a karját, a könyékig feltűrt hosszú ujjú blúzt, a laza csuklót, a megkeményedett ujjbegyeket, és csak utána az alsó ajkat, amit a lány önfeledten rágott, miközben a balkéz ujaival hangtalanul mozgott a fogólapon. A lány felnézett rá, és Daninak bevillant, hogy talán miatta pirult így ki, nem a gyakorlástól. Miri azt felelte, hogy hát hogyan jöhetne az a cigi, és kedvesen elmosolyodott, és egyből letett mindent a kezéből, mint aki bármikor abba tudja hagyni. Dani leült a zongorához, és elkezdett valamit fejből improvizálni, miközben Miri felvette az őszi kabátját meg egy puha bordó sálát. Majd megállt az ajtóban, kezében egy csomag kék Vogue-gal, és onnan hallgatta a zongorajátékot. Dani nem teljesen ott találta ki azt, amit játszott, ugyanis egy ideje esténként elkezdett csak úgy magának zongorázni. Az összhangzattanórák inspirálták rá, amiknek köszönhetően elkezdte mélyebben megérteni az összefüggéseket a zenében, és örömét lelte abban a felfedezésben, hogy a saját fejből is ki tud találni érdekes dallamokat. De ahogy belejött volna a zongorázásba, elkezdte nagyon erősen érezni Miri tekintetét, úgyhogy egyszer csak az egyik ütem kellős közepén felpattant. A lány erre kinyitotta az ajtót, Dani pedig egyből utána termett. Miután Miri kívülről kulcsra zárta a termet, a fiú gyors iramban elindult a folyosón. Nem beszéltek, csak csendben haladtak a skate park felé, és Daninak kicsit furcsa érzése támadt, mintha történt volna valami kettejük között a teremben. Amikor benyitott Mirihez, és meglátta teljesen egymagában, valahogy szexinek találta, és lehet, hogy még soha nem látta ilyennek, vagy lehet, hogy még soha nem volt vele kettesben egy térben, és bár tényleg pár perc volt az egész, azért jólesett a pici zárkában zongorázni, neki zongorázni tulajdonképpen, nem annyira szereplésből, inkább csak mert nem tudta hirtelen, hogy mit csináljon vagy mit mondjon, és a zenélés mindig megnyugtatta. De ott a teremben intenzívnak érezte a lány jelenlétét, és zavarba jött tőle, valahogy egyszerre vonzotta és taszította. Ahogy leértek a kerengőhöz, Daninak eszébe jutott Anni, egy pillanatra az lett az érzése, hogy mindjárt össze fognak vele találkozni, ami természetesen egyáltalán nem volt valószínű. Azt sem értette, hogy miért is öntötte el ez a fura érzés amiatt, mert együtt megy ezzel a csajjal a parkba. Nem érezte, hogy tetszene neki Miri, de azért azt sem tudta volna megmagyarázni magának, hogy amikor tíz perccel korábban Laci bekopogtatott hozzá, hogy menjenek le cigizni, miért mondta neki azt, hogy menjen nyugodtan előre, mindjárt érkezik ő is.

Mirjam jól érezte magát a közös ritmustól, ahogy Danival vágattak lefelé két emeletet, szerette a tempót, amivel kivágódtak az iskola szűk kapuján, csak odabiccentve a portásnak, hogy mindjárt jövünk vissza, azért nem adjuk még vissza a kulcsokat. A kapus viszont utánuk

kiáltott, pontosabban Mirjam után, hogy az imént érkezett meg Chiorean tanárnő, akinek van még egy kis dolga a tanáriban meg a könyvtárban meg mittoménhol, és hogy üzeni neki, hogy aztán viszont jön az 55-ösbe, vagyis Mirjam termébe. A lány furcsa szorongást érzett, miközben biztosította Andris bácsit, hogy mindjárt jön is vissza, és hogy persze, hogy átadja a termet Chiorean tanárnőnek, amikor megérkezik. Faszomba, mondta szinte csak úgy maga elé, miközben elhagyták az iskolaépületet, mire Dani azt válaszolta, hogy neki amúgy is el kell mennie hamarabb, mert kamarája van, és ha akarja, Miri megkaphatja az ő termét. Mirjam halkán megköszönte a felajánlást, de aztán egyből eszébe jutott, hogy képtelen lesz ott gyakorolni, már látta maga előtt, hogy ott van az 54-esben, és megérkezik egyszer csak nemtommelyik mellékszongora-tanárnő, aki a portán látta, hogy a tehetséges klarinétos Dani van a termében, akit mindenki ismer persze a suliban, és akkor feljön, és látja, hogy nem a tehetséges Dani van ott, hanem valaki más, Mirjam, akit a nemtommelyik mellékszongora-tanárnő vagy ismer vagy sem, az mindegy is, mert a lány meg volt győződve róla, hogy a jelenléte mindenképpen csalódás lenne bármelyik szaktanár vagy szaktanárnő számára. És egyébként sem tudna egyedül gyakorolni, tulajdonképpen ha nem lett volna ez az egyesség, hogy bejönnek hajnalban közösen gyakorolni, ő igazán nem lett volna képes se felkelni ilyen korán, se bejönni az iskolába, se otthon gyakorolni, semmire, ugyanis az tartotta benne a lelket, hogy láthatta Danit meg persze a többieket, akiktől végre kicsit jobban érezte magát ebben a fránya életben. Aprópó többiek, Mirjamnak ekkor esett le, hogy teljesen megfélemedezett Iringóról, pedig abban egyeztek meg, hogy bekopog hozzá másfél óra múlva. Basszus, elfelejtettem bekopogni Iringóhoz, mondta, és érezte, hogy az egész feje elvörösödik. Bocsi, motyogta szinte csak maga elé, visszamegyek szólni neki, azzal hátat fordított, és futólépésben rohant vissza a második emeletre.